

Република Србија
Врховни касациони суд
Рев 758/2015
04.11.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, чланова већа, у парници тужиоца З.К. из Н.С., кога заступа пуномоћник Б.Ш., адвокат из Н.С., против тужене В.К. из Н.С., коју заступа пуномоћник А.Л., адвокат из Н.С., ради утврђења, вредност спора 100.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1700/14 од 28.08.2014. године, у седници одржаној 04.11.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1700/14 од 28.08.2014. године, па се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П. 11349/2013 од 18.02.2014. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име трошкова спора исплати 125.750,00 (стодвадесетпетхиљадаседамстопедесет) динара у року од 15 дана по пријему пресуде, под претњом извршења.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П. 11349/2013 од 18.02.2014. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да уговор о поклону закључен између тужене и М.А. из Н.С. од 27.03.2008. године, оверен под Ов ..., не производи правно дејство; наложено је успостављање пређашњег стања и упис у јавне књиге.

Побијаном другостепеном пресудом преиначена је првостепена пресуда и тужбени захтев је одбијен уз обавезу тужиоца да туженој на име трошкова спора исплати 56.850,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је изјавила одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Тужилац је као давалац издржавања дана 12.03.2003. године закључио уговор о доживотном издржавању са својом бабом сада покојном А.М. – примаоцем издржавања (Р ... од 18.03.2003. године). Предмет уговора о доживотном издржавању представља осим обавезе даваоца и обавеза примаоца да тужиоцу по смрти преда у својину стамбену зграду на кп. бр. ... у површини од 3,37 ари који се налази у Н.С., уписана у ЗКУЛ ... КО Н.С. II (странке живе у тој кући). У току извршавања – трајања уговора (27.03.2008. године) тужена је са својом мајком – сада покојним примаоцем издржавања закључила уговор о поклону и истог дана га оверила пред општинским судом. Предмет тог уговора је иста непокретност као и предмет уговора о доживотном издржавању. Дана 13.05.2008. године тужена је поднела молбу ради уписа својине у јавним књигама и њен захтев је усвојен (упис је извршен).

У одговору на тужбу тужена је признала чињеницу сазнања за ранији постојећи уговор о доживотном издржавању. Она је поднела противтужбу ради раскида уговора о доживотном издржавању (спор није окончан до закључења главне расправе у овој парници). Приликом саслушања парничних странака истицала је да је мотив закључења уговора о поклону био тај што тужилац као давалац издржавања није издржавао примаоца издржавања.

Код тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев сматрајући да је закључени уговор о поклону (касније од уговора о доживотном издржавању) ништав јер је противан принудним прописима, јавном поретку и моралу; да на страни поклонодавца (примаоца издржавања) није постојала намера дарежљивости и да је мотив уговора о поклону стављање ван снаге уговора о доживотном издржавању без претходно поднете тужбе за раскид уговора због чега је уговор о поклону ништав јер је супротан члану 52. ЗОО (не постоји основ).

Супротно, другостепени суд сматра да прималац издржавања односно поклонодавац М.А. као власник има право да располаже непокретношћу јер је у моменту закључења уговора о поклону била власник; да је правно дејство уговора о доживотном издржавању "суспендовано" до тренутка смрти примаоца издржавања због чега је пренос права својине на примаоца одложен и да све до тог тренутка власник и прималац издржавања може располагати својом непокретношћу.

Другостепени суд даље сматра да је уговор о поклону закључен у законом прописаној писаној форми и да су потписи уговарача оверени у суду (члан 4. Закона о промету непокретности); да предмет и основ уговора нису недопуштени

нити да је мотив за закључење уговора о поклону као доброделиног правног посла накнадно отпао; у току поступка тужилац није довео у сумњу пословну способност поклонодавца нити је предлагао доказе на основу којих би се могло закључити да она није била способна за расуђивање; евентуалне мане воље поклонодавца водили би рушљивости уговора о поклону због којих би се уговор могао поништити, а не утврдити његова ништавост. На крају другостепени суд закључује да је за судбину уговора о поклону без значаја чињеница да ли је уговор о доживотном издржавању фактички извршаван или не и да ли је прималац издржавања била задовољна услугама издржавања, као и да ли је поклонопримац (тужена) била савесна то јест да ли је знала или могла знати да је баба тужиоца (а њена мајка) раније закључила уговор о доживотном издржавању.

Правилно је становиште првостепеног суда да је уговор о поклону (други уговор) противан моралу (члан 103. ЗОО).

Наиме, морал представља скуп правила понашања (најчешће добрих обичаја) у коме су кључне речи "добро и лоше". Има своју унутрашњу санкцију и манифестује се у вредносном процењивању људских поступака. Чинити "добро" (основна морална заповест) представља позитивну садржину морала који налаже поштено живљење, невређање другог и давање сваком оно што му припада. Истовремено моралне границе представљају и границе аутономије воље.

Све изложено примењено на конкретан случај указује да закључивање новог уговора о располагању непокретноћу у ситуацији када се зна за постојање ранијег теретног уговора и када преносилац не подноси тужбу ради раскида уговора о доживотном издржавању пре закључења уговора о поклону и када је очигледно да се други уговор закључује "скривено" (без знања даваоца издржавања), представља вређање права потраживања трећег (даваоца издржавања). Због тога закључени уговор у односу на тужиоца не производи правно дејство.

Осим тога, у сукобу правних основа када је закључено више уговора о истој непокретности, предност има оно лице које је уписало право својине у јавне регистре под условом да буде савесно. Као што је наведено у конкретном случају други стицалац (тужена) знала је или могла је знати да је иста непокретност предмет уговора о доживотном издржавању. То знање и чињеница да прималац издржавања не захтева раскид уговора чини тужену као стицаоца несавесном.

Тачно је становиште другостепеног суда да тужилац није стекао право својине закљученим уговором о доживотном издржавању јер је пренос својине одложен до смрти примаоца издржавања. Али, власник прималац издржавања може располагати том имовином под условом да не вређа право трећег (ранијег уговорника). У конкретном случају, као што је и истакнуто, повређено је право трећег (тужиоца) због чега уговор према њему не производи правно дејство. Последица неважности уговора је враћање у раније пређашње стање у јавним регистрима.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужилац је успео у спору па су му признати следећи нужни трошкови за вођење ове парнице и то: на име састава тужбе и заступања пред првостепеним судом од стране пуномоћника адвоката 59.050,00 динара, 7.500,00 динара на име заступања пред другостепеним судом, 12.000,00 динара на име састава ревизије (колико је тражено) и 47.200,00 динара на име судских такси.

На основу члана 165. став 2. у вези чл. 153. и 154. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа
судија
Предраг Трифуновић,с.р.**